

การประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทย ภูมิปัญญาของแผ่นดิน”

จัดโดย เครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.)

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ภก.วินัย สยอวรรณ

วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และ
สาธารณสุข กาญจนภิเษก

กองบรรณาธิการ

ดร.สุภานัน จิรสินธิปก

วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข
กาญจนภิเษก

ดร.ภญ.กุลนาถ มากบุญ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

ดร.ภญ.อุษณีย์ อิศระโชติ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กสุมา ศรียากุล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ศรัณูธินี มงคลรัตน์

แพทย์แผนไทย

ดร.จตุพล เจริญกิจไพบูลย์

องค์การเภสัชกรรม

ดร.ปริญญา จิตอร่าม

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

สารจากประธานเครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.)

สถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.) เป็นสถาบันที่ประกอบด้วย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จำนวน 7 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก และวิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ซึ่งเป็นเครือข่ายวิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่มีส่วนสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขของประเทศ ซึ่งภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งคือการบริหารจัดการงานวิจัย การส่งเสริมการวิจัย และการสนับสนุนทุนวิจัย ในสหสาขาวิชา ครอบคลุมด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สาธารณสุขศาสตร์ การพยาบาล วิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญ กับการสร้างองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทย ดังนั้น จึงได้เกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.) จัดกิจกรรมทางวิชาการ คือ การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทยภูมิปัญญาของแผ่นดิน” ซึ่งครั้งนี้เป็นครั้งที่ 1 สะท้อนให้เห็นความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก โรงพยาบาล และมหาวิทยาลัย รวมทั้งความร่วมมือจากท้องถิ่น

ในนามของสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดประชุมครั้งนี้จะบังเกิดประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และต่อยอดความคิดทั้งในเชิงวิชาการเพื่อสร้างความรู้ใหม่ หรือนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับสังคม ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและสาธารณสุขของประเทศ ให้มีการเติบโตที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

นางศิริ วัฒนธีรางกูร

ประธานเครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุข
และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.)

บทบรรณาธิการ

การแพทย์แผนไทย เป็นศาสตร์การดูแลสุขภาพของชาวไทยทุกคนตั้งแต่โบราณแต่เมื่อมีการนำระบบการแพทย์แผนตะวันตกเข้ามา ความขัดแย้งในหลักการรักษา และความน่าเชื่อถือในระบบการแพทย์แผนตะวันตก ทำให้การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยถูกจำกัด ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาสุขภาพตามแนวทางการแพทย์แผนไทยได้ชะลอลง อย่างไรก็ตามปัจจุบันนี้กระทรวงสาธารณสุขได้ส่งเสริมให้การแพทย์แผนไทยเป็นการแพทย์ทางเลือกที่ใช้เพื่อดูแลสุขภาพของประชาชนในเบื้องต้นเพื่อลดความเจ็บป่วยรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นตามมา โดยการส่งเสริมดังกล่าวทำให้ประชาชนจำนวนมากหันมาสนใจการดูแลสุขภาพและรักษาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยมากขึ้น ระบบให้บริการสาธารณสุขจึงต้องจัดให้มีหน่วยงานที่ให้บริการทางด้านนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งการวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาให้ทุกศาสตร์มีความเข้มแข็ง ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทยภูมิปัญญาของแผ่นดิน” ครั้งนี้มีผลงานนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการแพทย์แผนไทย สาธารณสุข การพยาบาล และการศึกษา ระหว่างวันที่ 29-30 สิงหาคม 2559 มีผู้เข้าร่วมนำเสนอแบบบรรยายจำนวน 35 เรื่อง แบบโปสเตอร์จำนวน 67 เรื่อง รวมทั้งผลงานนักศึกษาจำนวน 44 เรื่อง

การจัดงานประชุมวิชาการในครั้งนี้ได้รับความกรุณาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกสถาบันที่คัดกรองผลงานและตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งกองบรรณาธิการในการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปเล่มในภาพรวม ขอขอบพระคุณเครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สวสท.) ในความร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ และวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นผู้จัดการประชุม ผลจากการประชุมครั้งนี้เป็นการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ข้อคิด ความเห็นระหว่างอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากรทางการแพทย์แผนไทย และบุคคลทั่วไป อันจะก่อให้เกิดภาคีเครือข่ายทางวิชาการ

ผศ(พิเศษ).ดร.ภก.วินัย สยอวรรณ
บรรณาธิการ

คำนำ

ด้วยในปี ๒๕๕๘ เป็นปีแห่งการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ทรงมีคุณูปการทรงบำเพ็ญพระราชกิจนานับประการอันเป็น ประโยชน์แก่แผ่นดินและราษฎร วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันการศึกษาที่มี ภารกิจหลัก ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ สนับสนุนงานบริการสุขภาพในสถานบริการ สาธารณสุขของรัฐ ในภูมิภาคและพื้นที่ห่างไกลความเจริญทั่วประเทศ ต่างมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นล้นพ้น วิทยาลัยในเครือข่ายสถาบันวิชาการสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์(สวสท.) ซึ่งประกอบ ไปด้วย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์กาญจนาภิเษก และวิทยาลัย การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศ จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทย ภูมิปัญญาของแผ่นดิน” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่าน ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทยภูมิปัญญาของแผ่นดิน” ฉบับนี้ มีเนื้อหา เกี่ยวกับผลงานวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย บุคลากร และนักศึกษาด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน การพยาบาล การสาธารณสุขและการแพทย์ ทั่วประเทศ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประชุมวิชาการระดับชาติ “แพทย์แผนไทยภูมิปัญญาของแผ่นดิน” และเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการรับฟังการนำเสนอผลงานทางวิชาการและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานทางวิชาการในโอกาสต่อไป

(นายแพทย์รุ่งฤทัย มวลประสิทธิ์พร)

ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก